

Euroopan liikekannallepano

Suomalaiset odottavat EU:n
panostavan omavaraisuuteen ja
puolustusteollisuuteen

Sami Metelinen
Toimituspäällikkö, EVA

sami.metelinen@eva.fi
@SamiMetelinen
www.eva.fi

- Kolme neljästä suomalaisesta (75 %) painottaisi EU:n politiikassa omavaraisuutta kriittisissä teknologioissa ja tuotteissa sekä ruokaturvan vahvistamisessa (68 %).
- Kolme neljästä (74 %) toivoo myös puolustuksen ja puolustusteollisuuden vahvistamisen painottuvan EU:n toiminnassa nykyistä enemmän.
- 73 prosenttia toivoo Eurooppaan suuntautuvan siirtolaisuuden hallinnan painottuvan nykyistä enemmän, ja 72 prosenttia toivoo EU:lta lisää painoa rikollisuuden ja korruption torjuntaan.
- Ympäristökysymysten politisoituminen on vähentänyt niiden sijoittumista poliittisesti tärkeiden kysymysten listalla. Ilmastonmuutoksen torjumista painottaisi nykyistä enemmän vajaa puolet (47 %), mutta 23 prosenttia painottaisi sitä nykyistä vähemmän.

Venäjänsä hyökkäys Ukrainaan helmikuussa 2022 muutti monella tapaa suomalaisten asenteita. Selvin ja nopein muutos asenteissa koski suomalaisten valmiutta liittyä läntiseen puolustusliitto Natoon. Poliittinen johto seurasi kansan mielenmuutosta. Toinen selvästi havaittava pysyvä asennemuutos on ollut suomalaisten EU-myönteisyyden nouseminen uusiin huippulukemiin.¹

Viime vuosien Arvo- ja asennetutkimuksen tulosten valossa näyttää selvältä, että EU-myönteisyyden vahvistuminen on kytköksissä turvallisuusodotuksiin, joita suomalaiset asettavat Naton ohella myös Euroopan unionille. Suomalaiset odottavat Euroopan unionilta aiempaa yhtenäisempää ulkopoliittikkaa², puolustukseen panostamista, siirtolaisuuden hallintaa ja omavaraisuudesta huolehtimista niin ruoantuotannossa kuin teknologiassakin. Suomalaisten näkemykset heijastavat siten viime vuosina Arvo- ja asennetutkimuksissa havaittua turvallisuushuolien korostumista.³

EVA selvitti osana kevään 2024 Arvo- ja asennetutkimusta nyt ensi kertaa laajemmin, mitä suomalaiset odottavat eurovaalien jälkeen muodostettavalta uudelta komissiolt. Suomalaisten yksimielisyys löytyy sisäisen ja ulkoisen turvallisuuden vahvistamisen lisäksi omavaraisuuden varmistamisesta, joka tulosten valossa nähdään kansallista viitekehystä paljon laajempaan, koko EU:n mittakaavan strategisena kysymyksenä.

Huomionarvoista on, että suomalaisille tärkeät talouteen ja ympäristöön liittyvät kysymykset eivät tällä kertaa nouse komissiolta odotetun agendan kärkipäähän. Ympäristöagendan väistyminen suomalaisten mielissä akuuteimmista ongelmista oli jo havaittavissa vuoden 2023 eduskuntavaalien aikaisissa hallitusohjelmatoiveissa, mutta tuolloin talousaiheet olivat vielä agendan kärjessä.⁴ Talousaiheiden jääminen kärjen ulkopuo-

lelle saattaa kieliä siitä, että talouden ongelmat koetaan ennen kaikkea jäsenmaiden kansallisiksi haasteiksi, eikä niinkään Euroopan tasolla ratkaistavissa oleviksi asioiksi.

Strategista autonomiaa

EVA selvitti 26 mahdollisen tekijän kohdalla pitäisikö niiden painottua tulevan Euroopan komission ohjelmassa enemmän vai vähemmän kuin nykyisin vai pitäisikö niiden politiikkapainotuksen pysyä nykyisellään. Suomalaisten mielestä nykyistä enemmän painotusta edellyttävien 10 tekijän kärki muodostuu omavaraisuuteen, puolustukseen, siirtolaisuuden hillintään ja ulkopoliittikkaan liittyvistä tekijöistä (Kuvio 1).

Kolme neljästä suomalaisesta (75 %) painottaisi lisää omavaraisuutta kriittisissä teknologioissa ja tuotteissa, peräti 41 prosenttia painottaisi tätä asiakokonaisuutta paljon nykyistä enemmän. Asian tärkeyttä suomalaisten mielissä korostaa se, että kukaan ei halua asiakokonaisuuden painottuvan paljon nykyistä vähemmän ja vain yksi prosentti haluaisi sen painottuvan hieman nykyistä vähemmän.

Kyse on riippuvuuksien ja haavoittuvuuksien vähentämisestä toimitus- ja tuotantoketjuissa. Samaan aihekokonaisuuteen liittyy lisää painotusta toivottavien asioiden listalla kuudennelle sijalle asettuva EU-maiden taluksien Kiina-riskin vähentäminen, jota kaksi kolmesta (67 %) painottaisi nykyistä enemmän.

Geopoliittisesti jännittynyt tilanne ja korona-ajan vaikeudet toimitusketjuissa osoittivat, että kriittisissä teknologioissa jonkinasteinen omavaraisuus on tarpeen. Niin sanottu strateginen autonomia on ollut jo edellisen komission agendalla ja suomalaiset näyttäisivät seuraavan EU-politiikan keskeisiä kysymyksiä tarkasti. Tulevaisuudessa

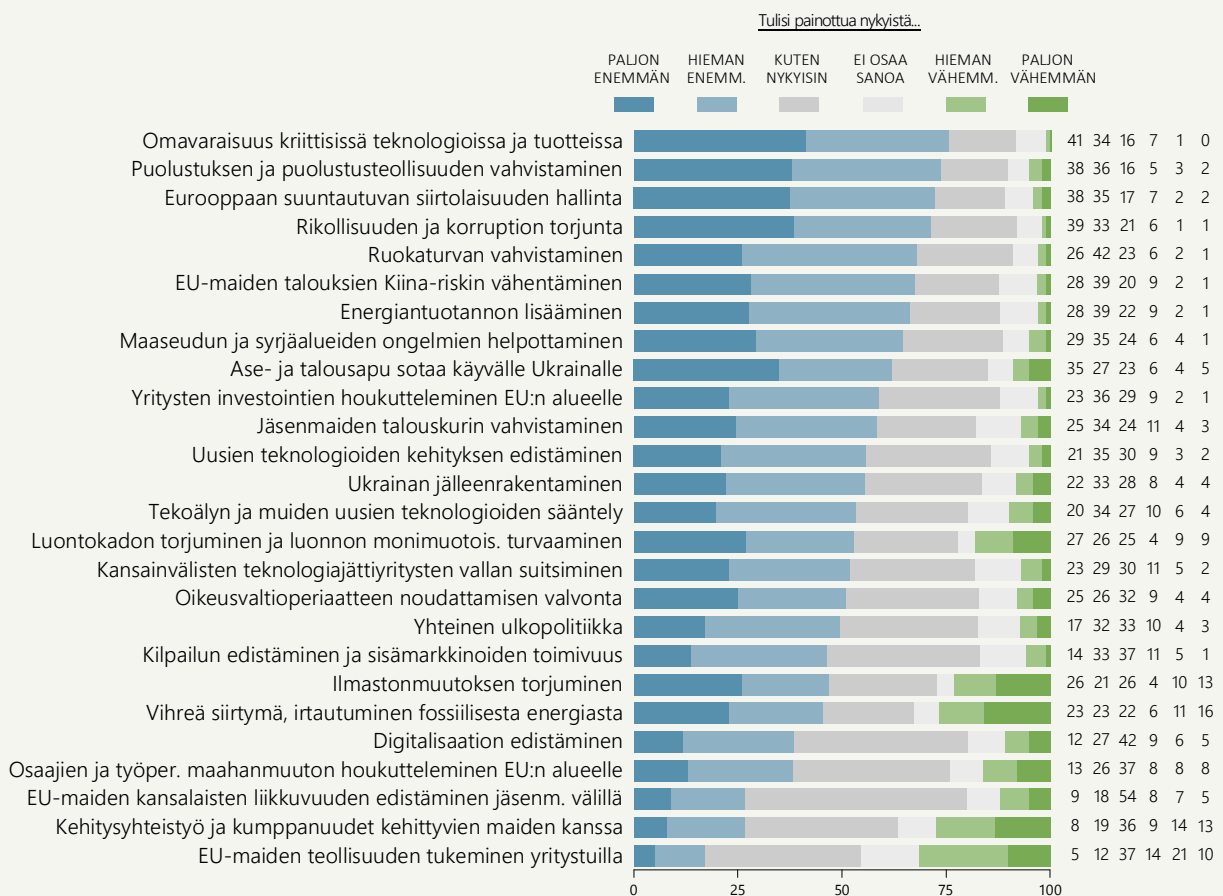
aiheen tärkeys näyttäisi korostuvan. Asiaan on kiinnitetty huomiota muun muassa EU:n uudessa strategisessa ohjelmassa, jonka jäsenmaat hyväksyivät eurovaalien jälkeisessä kesäkuun huippukokouksessa.⁵ Aihe on esillä myös Italian entisen pääministerin Enrico Lettan yhteismarkkinoita käsittelevässä huhtikuussa julkaistussa raportissa⁶ ja korostuu mitä ilmeisimmin myös EKP:n entisen pääjohtajan, Mario Draghin, tulevassa EU:n kilpailukykyä käsittelevässä raportissa, jonka sisällöstä saatiin osviittaa hänen huhtikuussa Brysselissä pitämästään puheesta.⁷

Sekä Draghin puheessa että Lettan raportissa korostuu eurooppalaisen yhteisen puolustusteollisuuden vauhdittamisen tarve.

Tällekin agendalle suomalaiset antavat melko varauksettoman siunauksensa, sillä kriittisiin teknologioihin satsaamisen tavoin kolme neljästä (74 %) toivoo myös puolustuksen ja puolustusteollisuuden vahvistamisen painottuvan EU:n toiminnassa nykyistä enemmän.

Kärkeen nousevat tekijät liittyvät ulko- ja turvallisuuspolitiikan lisäksi myös talouteen, sillä omavaraisuuden ja puolustuksen vahvistaminen edellyttää huomattavia taloudellisia panostuksia. Niiden rahoittaminen olisi helpointa, mikäli EU:n talouden rattaisiin saataisiin lisävauhtia. Lettan raportin ja Draghin puheen ytimessä olevat kilpailun edistäminen ja sisämarkkinoiden toimivuus eivät kuitenkaan nouse suomalaisten tule-

Kuvio 1. Miten seuraavien asioiden tulisi painottua EU:n toiminnassa verrattuna EU:n viime vuosien toimiin (%)

van komission agendalle tarjoilemien asioiden listan kärkeen. Alle puolet (47 %) toivoo sisämarkkinoiden ja kilpailun toimivuudelle nykyistä enemmän painotusta, ja 37 prosenttia toivoisi niiden painottuvan komission agendalla nykyiseen tapaan. Suomalaiset vaikuttavatkin olevan suhteellisen tyytyväisiä sisämarkkinoiden toimivuuteen ja samalla hieman epäuskoisia niiden kehittämismahdollisuuksista.

Toisaalta jo aiemmin raportoidut Arvo- ja asennetutkimuksen tulokset kertovat suomalaisten olevan hyvin tiukkoja sen suhteen, ettei EU:lta toivottujen uusien toimien painottaminen saisi tarkoittaa lisäkuluja veronmaksajille.⁸

Myöskään tukiaisiin pönkitetylle teollisuuspoliitikalle suomalaiset eivät erityisemmin lämpeä. Koko listan hännillä on EU-maiden teollisuuden tukemisen yritystuilla, jonka lisäpainottamista toivoo vain 17 prosenttia ja 31 prosenttia toivoo sen painottuvan vähemmän. Toisaalta 37 prosenttia toivoo yritystukiin painottumisen pysyvän nykytasollaan.

Suomalaiset siis toivoisivat, että EU:lla olisi yhteistä tahtoa tuotannon lisäämiseksi kriittisissä hyödykkeissä ja puolustusteollisuudessa, mutta se ei mielellään saisi tapahtua käyttämällä yhteistä rahaa. Sen sijaan toivotaan energiantuotannon lisäämistä (67 % painottaisi nykyistä enemmän), yritysten investointien houkuttelemista EU:n alueelle (59 % painottaisi nykyistä enemmän) ja uusien teknologioiden kehityksen edistämistä (56 % painottaisi nykyistä enemmän). Investointiagendaan kaivataan siis enemmän strategista ajattelua ja kannusteita, mutta ei veronmaksajien rahojen käyttöä – ainakaan EU-tasolla. Esimerkiksi puolustushankinnoista vastataan edelleen kansallisesti, joten eurooppalaisten hankintojen lisääminen ei välttämättä tarkoita teollisuuden tukemista, vaan hankintojen koordinoitua.

Siirtolaisuus hallintaan

Turvallisuusagenda korostuu lisää painotusta toivottavien asioiden listan kärjessä kauttaaltaan. 73 prosenttia toivoo Eurooppaan suuntautuvan siirtolaisuuden hallinnan painottuvan nykyistä enemmän (ks. *Maahanmuuttopoliitiikkaan toivotaan yhteistä linjaa*) ja 72 prosenttia toivoo EU:lta lisää painoa rikollisuuden ja korruption torjuntaan. Vähemmän painotusta toivovien osuus jää hyvin pieneksi etenkin kymmenen kärjen, mutta myös useimpien muiden tekijöiden kohdalla (poikkeuksia ovat mm. ympäristökysymykset, ks. jäljempänä).

Omavaraisuuteen liittyen toivotaan myös ruokaturvan vahvistamista (68 %), joka saat-
taa parhaassa tapauksessa helpottaa myös
listalla kahdeksantena sijaitsevaa maaseu-
dun ja syrjäalueiden
ongelmien helpotta-
misen tavoitetta, jonka
64 prosenttia toivoisi
painottuvan nykyistä
enemmän. Huoli maa-
seudusta on ongelma-
kokonaisuus, joka on viime vuosina useasti
noussut esiin Arvo- ja asennetutkimuksen
kokonaisuudessa.⁹

Turvallisuuskysymyksiin nivoutuu yhteen geopoliittinen tilanne ja sota Ukrainassa. Suomalaisen vankkumaton tuki Ukrainalle näkyy siinä, että edelleen 62 prosenttia toivoo ase- ja talousavun sotaa käyvälle Ukrainalle painottuvan EU-poliitikassa nykyistä enemmän. Toisaalta hieman muita kärkipään aiheita suurempi osuus (9 %) kokee, että avun tulisi painottua nykyistä vähemmän. Osuus jää kuitenkin vähäiseksi, ja paikantuu lähinnä Suomen Nato-jäsenyyteen torjuvasti suhtautuviin, jotka ovat selvästi muita taipuvaisempia vähentämään Ukraina-tukea kuin muut (ks. Kuvioliite).

”
Ukrainalle
toivotaan lisää
tukea.

Maahanmuuttopolitiikkaan toivotaan yhteistä linjaa

Suomalaiset toivovat EU:lta mahdollisimman yhtenäistä maahanmuuttopolitiikkaa. Suuri enemmistö suomalaisista (79 %) sanoo, että lisääntyvä maahanmuutto on kaikkia EU-maita koskettava asia, jonka hoito edellyttää EU:lta yhtenäistä linjaa (Kuvio 2). Yhdeksän prosenttia on toisella kannalla eli torjui EU:n yhteisen maahanmuuttolinjan.

Selvä enemmistö suomalaisista (61 %) on myös siitä, että kaikki EU-maat tulisi velvoittaa auttamaan yhteisvastuullisesti jäsenmaita, jotka joutuvat vaikeuksiin suurten turvapaikanhakijamäärien vuoksi (Kuvio 3). Eri mieltä on vajaa viidesosa (18 %).

Verrattuna viiden vuoden takaiseen kannatus turvapaikanhakijoiden taakanjaolle on hie- man kasvanut ja siihen todennäköisesti vaikuttaa se, että Venäjä on pyrkinyt Suomen rajalla käyttämään turvapaikanhakijoita hybriditoimena Suomea vastaan. Taakanjako herättää silti osassa kansasta myös epäilyksiä. Kriittisimpiä ajatukselle ovat perussuomalaisten (44 %), Liike Nytin (42 %) ja kristillisdemokraattien (33 %) äänestäjät (ks. Kuvioliite).

Laajempaa erimielisyyttä suomalaisten keskuudessa on ajatuksesta, että Suomella ei EU:n jäsenenä voi olla muista jäsenmaista olennaisesta poikkeavaa (tiukempaa tai löyhem- pää) pakolaispolitiikkaa (Kuvio 4). 41 prosenttia on tätä mieltä, mutta likimain yhtä moni ottaa toisen kannan eli pitää mahdollisena muista jäsenmaista poikkeavan linjan.

Vaikka suomalaisten näkemyksissä näyttäisi äkkiseltään olevan ristiriitaa sen suhteen, toivotaanko yhteistä maahanmuuttopolitiikkaa (Kuvio 2) vai ei (Kuvio 4), vastausjakaumien eriyvyydelle kahden väittämän kohdalla on todennäköisesti varsin looginen selitys: suoma- laiset toivoisivat, että EU löytäisi juuri omiin toiveisiin sopivan kireän tai löysän maahanmuut- topolitiikan linjan. Jos tällainen ei toteudu, moni katsoo, että ainakin turvapaikanhakijoiden osalta politiikkaa pitäisi kyetä kansallisesti säätämään juuri toivottuun suuntaan. Toisin sanoen kansalaisilla ei ole aivan täyttä luottamusta siihen, että EU:n linja olisi juuri Suomen olosuh- teisiin sopiva.

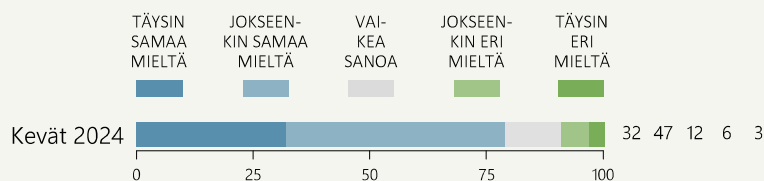
Paineet kansallisesti poikkeavalle maahanmuuttopolitiikalle näyttävät olevan painottu- neita pikemminkin kireämpään kuin löysemppään suuntaan, sillä tiukkaa maahanmuuttopoli- tiikkaa toivovien ryhmien enemmistöt (perussuomalaisten, Liike Nytin ja kristillisdemokraattien äänestäjät) torjuvat innokkaimmin väitteen, että Suomella ei voisi olla muista jäsenmaista poikkeavaa pakolaispolitiikkaa (ks. Kuvioliite). ¹⁰

Ukrainan tukeminen sodassa saa suoma- laisilta varauksettompaa tukea osakseen kuin Ukrainan jälleenrakentaminen, jonka painottumista nykyistä enemmän toivoo 55 prosenttia suomalaisista. Yksi selitys piilee siinä, että sota on edelleen kesken, eikä jäl- leenrakennusvaiheeseen ole vielä päästy.

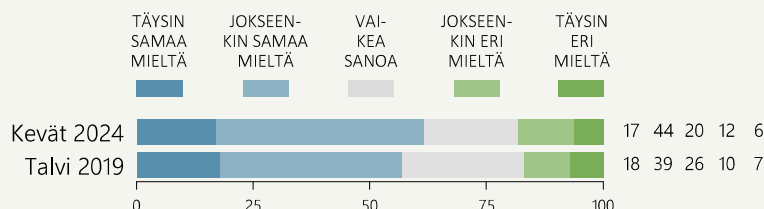
Ympäristöasiat eivät nouse kärkeen

Huomiota suomalaisten EU:n politiikalta toi- voimien asioiden kokonaisuudessa kiinnit- tää myös se, mitkä asiat eivät nouse aivan kärjen tuntumaan. Euroopan unioni on pai- ninut jäsenmaiden julkisen talouden ongel-

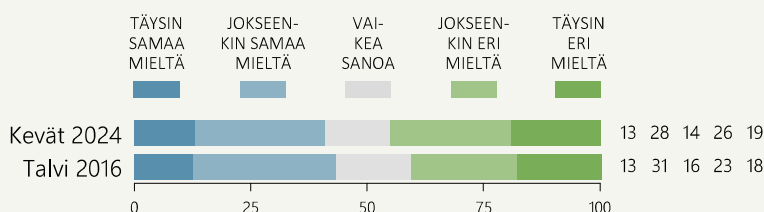
Kuvio 2. Lisääntyvä maahanmuutto on kaikkia EU-maita koskettava asia, jonka hoito edellyttää EU:lta yhtenäistä linjaa

Kuvio 3. Kaikki EU-maat tulisi velvoittaa auttamaan yhteisvastuullisesti jäsenmaita, jotka joutuvat vaikeuksiin suurten turvapaikanhakijamäärien vuoksi (%)

Kuvio 4. Suomella ei EU:n jäsenenä voi olla muista jäsenmaista olennaisesta poikkeavaa (tiukempaa tai löyhempää) pakolaism politiikkaa (%)

mien kanssa vuosien 2008–2009 finanssikriisistä lähtien, mutta Euroopassa riehuva sota ja geopoliittiset jännitteet maailmalla ovat ajaneet tärkeysjärjestyksessä tämän kroonisen ongelman ohi. Vähäisenä sitä ei kuitenkaan pidetä, sillä enemmistö (59 %) painottaisi nykyistä enemmän jäsenmaiden talous-

kurin vahvistamista, eikä talouskurin höllentämistä toivo kuin seitsemän prosenttia.

Taloudelliseen toimintaan liittyvä sääntely ei ole aivan asialistan kärkipäässä, mutta varsin moni näkee silti tarvetta uuden teknologian ja teknologiayritysten vallan sääntelylle. Yli puolet (54 %) painottaisi nykyistä enem-

män sekä tekoälyn ja muiden uusien teknologioiden sääntelyä että kansainvälisten teknologiajättiyritysten vallan suitsimista (52 % painottaisi enemmän). Näille asioille nykyistä vähemmän painotusta toivovien osuus jää kymmenesosan tuntumaan.

Digitalisaation edistämistä painottaisi enemmän 39 prosenttia, mutta 42 prosenttia pitäisi asian edistämisen tason nykyisellään. Vain 11 prosenttia painottaisi sitä vähemmän. Tulos kielii siitä, että suomalaiset luottavat asiassa pikemminkin markkinoiden toimintaan kuin keskusohjaukseen. Toisaalta tulevalta komissioltal toivotun asialistan häntäpäähän painottuu osin asioita, joissa kansalliset saattavat toivoa kansallisen politiikan painottuvan EU-politiikan sijaan.

Selvästi muita politisoituneempia kysymyksiä ovat ympäristöön liittyvät asiat. Tämä havaittiin myös vuosi sitten hallitusohjelmatoiveita luotaavassa Arvo- ja asennetutkimuksen kysymyssarjassa.¹¹ Ympäristökysymysten politisoituminen on vähentänyt niiden sijoitumista poliittisesti tärkeiden kysymysten listalla.

Silti niukka enemmistö (53 %) painottaisi nykyistä enemmän luontokadon torjumista ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista EU:n politiikassa. Vajaa viidesosa (18 %) painottaisi tätä asiakokonaisuutta nykyistä vähemmän. Ilmastomuutoksen torjumista painottaisi nykyistä enemmän vajaa puolet (47 %), mutta 23 prosenttia painottaisi sitä nykyistä vähemmän. Vihreää siirtymää ja irtautumista fossiilisesta energiasta painottaisi nykyistä enemmän 46 prosenttia ja reilu neljäsosa (27 %) painottaisi sitä nykyistä vähemmän.

Nämä kysymykset jakavat suomalaisia poliittisesti eri leireihin. Vasemmistoliiton, vihreiden ja SDP:n kannattajien selvät enem-

mistöt painottaisivat ympäristöasioita EU:ssa nykyistä enemmän, mutta muita puolueita äänestävien keskuudessa näkemykset jakaantuvat.

Perussuomalaisten kannattajien enemmistö antaisi ympäristöasioille nykyistä vähemmän painoarvoa EU-politiikassa, eivätkä Liike Nytin ja kristillisdemokraattien kannattajatkaan toivo ympäristöagendalle ainakaan nykyistä enemmän painoa. RKP:n kannattajien enemmistö painottaisi ilmastoasioita nykyistä enemmän, mutta on epäileväisempi luontokadon suhteen. Kokoomuksen ja keskustan äänestäjien mielipiteet jakaantuvat niin vihreän siirtymän, ilmastomuutoksen kuin luontokadonkin kohdalla, joskinnäissä ryhmissä suurempi osuus painottaisi ympäristöasioita nykyistä enemmän kuin vähemmän (ks. Kuvioliite).

Samoin kuin viime vuoden hallitusohjelmatoiveissa, kehitysyhteistyön merkitys painopistealueena vaikuttaisi suomalaisten mielissä vähentyneen siksi, että aihe on politisoitunut. Reilu neljäsosa (27 %) toivoo kehitysyhteistyön painottuvan nykyistä enemmän ja yhtä moni (27 %) toivoo sen painottuvan nykyistä vähemmän. Reilu kolmasosa (36 %) painottaisi kehitysyhteistyötä nykyiseen tapaan.

Tyytyväisyyttä ulkopoliitiikkaan

Osaajien ja työperäisen maahanmuuton houkuttelemista EU:n alueelle painottaisi nykyistä enemmän 39 prosenttia. 16 prosenttia painottaisi asiaa nykyistä vähemmän. Kun verrataan tulosta suomalaisten nykyisin melko suopeaan suhtautumiseen työperäiseen maahanmuuttoon, tulos kielinee siitä, että työperäisen maahanmuuton edistäminen koetaan ennen kaikkea kansalliseksi kysymykseksi.¹² Myöskään EU-maiden kansalaisten liikkuvuuden edistämiseksi jäsenmai-

Ympäristökysymykset jakavat poliittisesti.

ja luonnon monimuotoisuuden turvaamista EU:n politiikassa. Vajaa viidesosa (18 %) painottaisi tätä asiakokonaisuutta nykyistä vähemmän.

Ilmastomuutoksen torjumista painottaisi nykyistä enemmän vajaa puolet (47 %), mutta 23 prosenttia painottaisi sitä nykyistä vähemmän. Vihreää siirtymää ja irtautumista fossiilisesta energiasta painottaisi nykyistä enemmän 46 prosenttia ja reilu neljäsosa (27 %) painottaisi sitä nykyistä vähemmän.

Nämä kysymykset jakavat suomalaisia poliittisesti eri leireihin. Vasemmistoliiton, vihreiden ja SDP:n kannattajien selvät enem-

den välillä ei löydy kovin suuria lisäpanostustoiveita suomalaisten keskuudesta, sillä vain reilu neljäsosa (27 %) toivoo tämän painottuvan nykyistä enemmän. Enemmistö (54 %) toivoo asian painottuvan nykyisellä tasollaan ja 12 prosenttia toivoo sen painottuvan nykyistä vähemmän.

EU:n poliittisen agendan listan keskiviivan alapuolelle jäävät tällä kertaa hieman yllättäen myös oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen valvonta sekä yhteinen ulkopoliittikka – kaksi tekijää, jotka ovat viime vuosina saaneet osakseen paljon huomiota. Oikeusvaltioperiaatteen noudattamisen valvontaa painottaisi nykyistä enemmän puolet (51 %), mutta toisaalta vain kahdeksan prosenttia painottaisi sitä vähemmän. Kolmasosa (32 %) painottaisi sitä nykyisellä tasollaan, mikä saattaa kieliä siitä, että suomalaiset ovat olleet kohtuullisen tyytyväisiä siihen, miten EU on velvoittanut esimerkiksi Unkaria ja Puolaa oikeusvaltioperiaatteen noudattamiseen.

Yhteistä ulkopoliittikkaa painottaisi nykyistä enemmän puolet (49 %), vähem-

män sitä painottaisi seitsemän prosenttia ja kolmasosa (33 %) pitäisi painotuksen nykyisellään. Toisaalta aiemmin keväällä raportoitujen kevään 2024 Arvo- ja asennetutkimuksen tulosten mukaan lähes kolme neljästä (72 %) on sitä mieltä, että EU:n tulisi olla yhtenäisempi ulkopoliitikassaan, jotta se olisi uskottava toimija maailmanpolitiikassa.¹³

Vastausjakaumien erot selittyvät todennäköisesti kysymysmuotoilun eroavaisuudelle. EU:n yleinen ulkopoliittikan linja vaikuttaisi miellyttävän suomalaisia – onhan EU kuitenkin ollut varsin selkeä Ukrainan tukemisessa ja Venäjän aggression torjumisessa. Sikäli enemmistö suomalaisista ei koe tarvetta ulkopoliittikan painottumiselle nykyistä enemmän, sillä se on ollut EU:n agendan kärjessä jo valmiiksi. Suomalaiset sen sijaan toivoisivat varmistusta sille, että ulkopoliittikka säilyisi yhtenäisenä jatkossakin.

Kokonaisuutena tulokset antavat varsin selvän kuvan suomalaisten politiikkatoiveista EU:lle: turvallisuuskysymysten on korostuttava nykyistä enemmän.

Viitteet

- 1 Metelinen (2024).
- 2 Ibid.
- 3 Metelinen (2023).
- 4 Haavisto (2023a).
- 5 Eurooppa-neuvosto (2024).
- 6 Letta (2024).
- 7 Ks. esim. Draghi (2024).
- 8 Kujanpää (2024).
- 9 Haavisto (2022).
- 10 Haavisto (2023b).
- 11 Haavisto (2023a).
- 12 Haavisto (2023b).
- 13 Metelinen (2024).

Lähteet

- Draghi, M. (2024). Radical Change—Is What Is Needed, <https://geopolitique.eu/en/2024/04/16/radical-change-is-what-is-needed/>
- Eurooppa-neuvosto (2024). EU:n strateginen ohjelma 2024–2029, <https://www.consilium.europa.eu/fi/policies/strategic-agenda-2024-2029/>
- Haavisto, I. (2022). Suomi on maalainen – Maaseudulla kytee kriisi, jota kaupunkilaiset eivät tunnista, <https://www.eva.fi/blog/2022/10/26/maaseudulla-kytee-kriisi-jota-kaupunkilaiset-eivat-tunnista/>
- Haavisto, I. (2023a). Rautaisannos realismia – Suomalaisten hallitusohjelmatoiveita leimaa talousrealismi, EVA Analyysi No 120, <https://www.eva.fi/blog/2023/03/22/suomalaisten-hallitusohjelmatoiveita-leimaa-talousrealismi/>
- Haavisto, I. (2023b). Maahanmuuton leirit – Eripuraiset suomalaiset lämpenevät työperäiselle maahanmuutolle, EVA Analyysi No 121, <https://www.eva.fi/blog/2023/04/26/eripuraiset-suomalaiset-lampenevat-tyoperaiselle-maahanmuutolle/>
- Kujanpää, E. (2024). Suomalaiset eivät lämpene Euroopan unionin rahoituksen kasvattamiselle – uusi yhteisvelka torjutaan, <https://www.eva.fi/blog/2024/05/28/suomalaiset-eivat-lampene-euroopan-unionin-rahoituksen-kasvattamiselle-uusi-yhteisvelka-torjutaan/>
- Letta, E. (2024). Much More than a Market – Speed, security, solidarity, https://single-market-economy.ec.europa.eu/news/enrico-letta-report-future-single-market-2024-04-10_en
- Metelinen, S. (2023). Talouskriisin ohella suomalaisia huolettavat yhä enemmän väkivallanteot ja levottomuudet, <https://www.eva.fi/blog/2023/12/20/talouskriisin-ohella-suomalaisia-huolettavat-yha-enemman-vakivallanteot-ja-levottomuudet/>
- Metelinen, S. (2024). Suomalaiset toivovat yhtenäisempää EU:n ulkopoliittikkaa – EU- ja Nato-asenteet pysyvät myönteisinä, EVA Artikkel, <https://www.eva.fi/blog/2024/05/09/suomalaiset-toivovat-yhtenaisempaa-eun-ulkopoliittikkaa-eu-ja-nato-asenteet-pysyvat-myonteisina/>

Näin kysely tehtiin

Tulokset perustuvat 2 087 henkilön antamiin vastauksiin. Tulosten virhemarginaali on koko väestön tasolla 2–3 prosenttiyksikköä kumpaankin suuntaan. Tiedot kerättiin 13.3.–21.3.2024. Vastaajat edustavat koko maan 18–79-vuotiaasta väestöä (pl. Ahvenanmaa). Aineisto on kerätty Taloustutkimus Oy:n internetpaneelissa, josta tutkimusotos on muodostettu ositetulla satunnaisotannalla. Aineisto on painotettu edustamaan väestöä iän, sukupuolen, asuinalueen, koulutuksen, ammatin tai aseman, toimialan ja puoluekannatuksen mukaan. Aineiston tilastollisen jatkoanalyysin on tehnyt Pentti Kiljunen (Yhdyskuntatutkimus Oy). Tulokset ja niiden tarkemmat väestöryhmittäiset erittelyt löytyvät EVAn kotisivuilta. EVAn Arvo- ja asennetutkimuksia on tehty vuodesta 1984.

Elinkeinoelämän valtuuskunta

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA on elinkeinoelämän ajatuspaja, jonka tavoitteena on edistää yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä.

EVA toimii elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajien kohtaamispaikkana.

EVA tuottaa tietoa ja uusia näkökulmia julkiseen keskusteluun.

EVA Analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat ratkaisuja yhteiskunnallisiin ongelmiin.

Analyysit löytyvät EVAn kotisivuilta www.eva.fi.

ISSN 2342-0774 (Painettu) ISSN 2342-0782 (PDF)